

IV

(Informácie)

INFORMÁCIE INŠTITÚCIÍ, ORGÁNOV, ÚRADOV A AGENTÚR EURÓPSKEJ
ÚNIE

RADA

**Závery Rady o podpore prístupu mladých ľudí k právam v záujme posilnenia ich samostatnosti
a účasti v občianskej spoločnosti**

(2015/C 18/01)

RADA,

UZNÁVAJÚC, ŽE:

1. Rada v rámci pracovného plánu Európskej únie pre mládež na roky 2014 – 2015 ⁽¹⁾ stanovila tému posilnenia postavenia mládeže za celkovú prioritu trojice predsedníctiev (IT, LV, LU) so zameraním na prístup k právam, samostatnosť, politickú účasť a aktívne občianstvo.
2. Mladých ľudí naďalej negatívne zasahuje hospodárska a sociálna kríza, ktorá charakterizuje posledných pár rokov. V dôsledku demografických zmien, nezamestnanosti mládeže a zamestnania za neistých podmienok je pre mladých ľudí ťažšie dosiahnuť samostatnosť a účinne uplatňovať svoje práva.
3. Vysoká miera nezamestnanosti mladých ľudí prispela k šíreniu chudoby, marginalizácii a sociálnemu vylúčeniu, zdravotným problémom, ako aj k strate dôvery v budúcnosť. Z výskumov tiež vyplýva, že v niektorých členských štátoch stále viac mladých ľudí nie je zamestnaných, ani nie je v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (NEET) ⁽²⁾ a že sociálno-ekonomické postavenie úzko súvisí s politickou účasťou: u mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, je v porovnaní so zvyškom mladých obyvateľov menšia pravdepodobnosť, že budú voliť ⁽³⁾, pričom títo mladí ľudia majú menšiu dôveru v politické organizácie a menej sa zapájajú do občianskeho života.
4. Mladí ľudia však predstavujú cenný zdroj pre spoločnosť. Ich zručnosti, kompetencie a tvorivé a inovačné schopnosti by sa mali stále zohľadňovať pri vykonávaní stratégií pre politiky v oblasti mládeže na európskej, národnej, regionálnej a miestnej úrovni.

BERÚC NA VEDOMIE:

5. Že existujú indikácie, že mladí ľudia sa stávajú samostatnými ⁽⁴⁾ v neskoršom veku ako v minulosti.
6. Že v dôsledku hospodárskeho poklesu sa zhoršili nerovnosti medzi generáciami, čo môže mať dlhodobé účinky na sociálnu súdržnosť a solidaritu našich spoločností.

⁽¹⁾ Uznesenie Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady, o pracovnom pláne Európskej únie pre mládež (2014/C 183/02).

⁽²⁾ Štúdia nadácie EUROFOUND – „Mladí ľudia, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy: Charakteristika, náklady a politické reakcie v Európe“ – <http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef1254.htm>

⁽³⁾ „Opisné štatistiky týkajúce sa ľudí vo veku 15 – 29 rokov ukazujú, že mladí ľudia, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, sa podstatne menej angažujú v politike ako zvyšok mladých obyvateľov“ (štúdia nadácie EUROFOUND – „Mladí ľudia, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy: charakteristika, náklady a politické reakcie v Európe“ s. 95) – <http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef1254.htm>

⁽⁴⁾ Počiatočná podmienka samostatnosti mladých ľudí zahŕňa skutočnosť, že mladí ľudia majú potrebnú podporu, zdroje a možnosti vybrať si, či chcú žiť nezávisle, sami si riadiť svoj život, plne sa zúčastňovať na spoločenskom a politickom živote vo všetkých oblastiach každodenného života a že môžu prijímať nezávislé rozhodnutia. Schopnosť mladých ľudí stať sa samostatnými je zakotvená nielen v pracovnej sfére, ale vzťahuje sa aj na ich schopnosť rozvíjať svoj potenciál, samostatne sa rozhodovať a žiť nezávisle za pomoci nástrojov umožňujúcich, aby sa kritickým spôsobom aktívne zúčastňovali na spoločenskom, politickom a hospodárskom živote svojich komunít.

7. Že je potrebné venovať primeranú pozornosť zvýšeniu mobility mládeže v Európe, a to aj v dôsledku hľadania zamestnania v iných krajinách, s cieľom dať mladým ľuďom reálnu príležitosť na ich osobný a profesionálny rozvoj. Program Erasmus+ môže zohrávať v tejto súvislosti významnú úlohu, pokiaľ ide o podporu väčšej samostatnosti a účasti mladých ľudí na spoločenskom živote prostredníctvom mobility, ako aj zlepšenie zručností a kompetencií dôležitých pre zamestnateľnosť a občianstvo.
8. Spoločné závery ⁽¹⁾ konferencie o mládeži v EÚ, 13. – 15. októbra 2014, Rím ⁽²⁾.

UZNÁVAJÚC TIETO HLAVNÉ VÝZVY:

9. Kombinovaný vplyv faktorov spôsobených hospodárskou a sociálnou krízou, ako sú zníženie príjmu, nedostatok pracovných miest a väčšia nestabilita pracovných miest, znížili schopnosť mladých ľudí stať sa samostatnými ⁽³⁾.
10. Preto je teraz potrebné vypracovať primerané opatrenia a politiky na podporu samostatnosti mladých ľudí a ich prechodu do dospelosti. To znamená zaoberať sa nielen politikami, ktoré napomáhajú prechod mladých ľudí zo vzdelávania do zamestnania, ale aj súvisiacimi oblasťami, ako sú prístup k financovaniu, zdravotnej starostlivosti a dobrým životným podmienkam a účasť na politickom a občianskom živote, s cieľom poskytnúť potrebné nástroje na pomoc mladým ľuďom stať sa samostatnými a zúčastňovať sa na spoločenskom živote.
11. S cieľom zabezpečiť prístup mladých ľudí k právam sa EÚ musí zamerať okrem iného na boj proti nezamestnanosti mladých ľudí, podporu aktívneho občianstva a zníženie nesúladu medzi kvalifikáciami a kompetenciami, ktoré mladí ľudia získavajú, a tými, ktoré si vyžaduje trh práce, a umožniť im pritom prispievať k udržateľnému vytváraniu nových pracovných miest prostredníctvom podpory vysokokvalitného vzdelávania a zlepšenia informovania zamestnávateľov o kvalifikáciách a kompetenciách absolventov.

V TEJTO SÚVISLOSTI SA DOMNIEVA, ŽE:

12. V kontexte spolupráce medzi sektormi v rámci politiky pre mládež by mohli EÚ a jej členské štáty v rámci svojich právomocí a s náležitým ohľadom na zásadu subsidiarity podporovať v prípade potreby opatrenia zamerané na tieto otázky:
 - podpora samostatnosti a dobrých životných podmienok mladých ľudí a riešenie a prevencia všetkých foriem diskriminácie, ktorým mnohí mladí ľudia čelia,
 - investovanie do zvyšovania povedomia mladých ľudí o ich právach a o tom, ako ich uplatňovať,
 - podpora zapojenia mladých ľudí do procesu prijímania rozhodnutí na všetkých úrovniach, a to aj prostredníctvom uznávania mládežníckych organizácií ako dôležitého nástroja účasti a rozvoj aktívneho občianstva,
 - pokračovanie v začatej ceste k uznávaniu práce s mládežou ako nástroja na podporu účasti a získavanie zručností a kompetencií dôležitých pre dosiahnutie samostatnosti,
 - podpora príležitostí na účasť na živote komunity a príspevok k nemu, a to aj prostredníctvom médií a informačných technológií, najmä pokiaľ ide o rozhodnutia, ktoré sa týkajú mladých ľudí priamo,
 - podpora vzdelávania v oblasti mediálnej a digitálnej gramotnosti ako prostriedku kultivácie kritického myslenia a aktívneho občianstva mladých ľudí,
 - podpora uznávania a validácie zručností a kompetencií získaných prostredníctvom informálneho a neformálneho vzdelávania, ako sú dobrovoľnícke činnosti, a podpora účasti mladých ľudí na občianskom, spoločenskom a politickom živote.

⁽¹⁾ 14429/14.

⁽²⁾ Tieto spoločné závery prijala konferencia o mládeži v Ríme, ktorá je opakujúcou sa udalosťou organizovanou krajinami tímu predsedníctiev s podporou Európskej komisie ako nedeliteľná súčasť štruktúrovaného dialógu, ktorý prijala Rada prostredníctvom uznesenia (2009/C 311/01) o obnovenom rámci pre európsku spoluprácu v oblasti mládeže a uznesenia (2014/C 183/01) o prehľade procesu štruktúrovaného dialógu vrátane sociálneho začlenenia mladých ľudí.

⁽³⁾ <http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef1404.htm>

VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY, ABY S NÁLEŽITÝM ZRETELOM NA ZÁSADU SUBSIDIARITY:

13. Dosiahli pokrok v identifikácii prekážok účasti mladých ľudí na spoločenskom a politickom živote a zväzili pritom prípadné zavedenie opatrení na riešenie týchto prekážok.
14. Vynaložili úsilie na podporu prístupu mladých ľudí ku kvalitným pracovným miestam so spravodlivou mzdou a sociálnou ochranou, ktoré im umožnia byť samostatnými a mať bezpečný a dôstojný život.
15. Podporovali rovnaké príležitosti a rodovú rovnosť mladých ľudí, a to aj vo všetkých oblastiach spoločenského, hospodárskeho a politického života. Zvážili prijatie krokov na zabezpečenie schopnosti mladých ľudí zosúladiť prácu a súkromný život.
16. Investovali do preventívnych a intervenčných opatrení na zníženie počtu prípadov predčasného ukončenia školskej dochádzky, a to najmä prostredníctvom rámcových politík, ktoré sú zamerané na poskytnutie rovnakého prístupu ku kvalitnému vzdelávaniu a ponúkajú cieľnú podporu na zlepšenie školského prostredia. Pozornosť by sa mala venovať aj odstraňovaniu prekážok, aby mladí ľudia mohli dosiahnuť svoj plný potenciál vo vzdelávaní.
17. Podporovali prácu s mládežou, zohľadňujúc pritom zistenia štúdie o hodnote práce s mládežou⁽¹⁾, ako základný nástroj umožňujúci mladým ľuďom vyvíjať svoje vlastné iniciatívy a podporujúci prechod mladých ľudí k dospelosti.
18. Zvážili podporu vytvárania programov sociálneho bývania⁽²⁾, ktoré sa zameriavajú najmä na mladých ľudí s nízkymi príjmami, napríklad študentov a stážistov, ako aj nezamestnaných mladých ľudí.
19. Zvážili spôsoby podpory vytvárania programov pre mladých ľudí s cieľom podporovať ich projekty v oblasti podnikania.
20. Podporovali vytvorenie informačných služieb atraktívnych pre mladých ľudí, ktorými by sa podporila ich informovanosť o prístupe k právam.
21. Podporovali prístup mladých ľudí ku kultúrnemu životu s cieľom pomôcť im prispieť k budovaniu súdržnejšej spoločnosti.

VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY A KOMISIU, ABY V RÁMCI SVOJICH PRÁVOMOCÍ, S NÁLEŽITÝM ZRETELOM NA ZÁSADU SUBSIDIARITY A PRI REŠPEKTOVANÍ ZODPOVEDNOSTI ČLENSKÝCH ŠTÁTOV ZA POLITIKY V OBLASTI MLÁDEŽE:

22. Pokračovali v investovaní do presadzovania samostatnosti mladých ľudí prostredníctvom vytvárania a podpory politík pre mládež a práce s mládežou a v prípade potreby prostredníctvom primeranej podpory a financovania nezávislých a mládežníckych organizácií/organizácií vedených mladými ľuďmi.
23. Presadzovali zásadu, aby sa samostatnosť a účasť mladých ľudí považovala za dôležitý aspekt, ktorý treba zohľadniť pri vypracúvaní sociálnych a hospodárskych stratégií v EÚ.
24. Podporovali kampane a vzdelávacie programy zamerané na zvyšovanie povedomia o ľudských právach (vrátane občianskych a politických, hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv) a na to, ako môžu mladí ľudia v plnej miere uplatňovať takéto práva aj prostredníctvom používania existujúcich sietí. Osobitný dôraz by sa mal klásť na mladých ľudí s menším počtom príležitostí.
25. Podporovali využívanie existujúcich možností v rámci programu Erasmus+ vrátane tých, ktoré sa týkajú školení pre učiteľov a pracovníkov s mládežou týkajúcich sa ľudských práv (vrátane občianskych a politických, hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv), aby vo svojich vzdelávacích inštitúciách a inštitúciách odbornej prípravy mohli formovať názory študentov.
26. Zabezpečili urýchléné vykonanie pracovného plánu EÚ pre mládež prostredníctvom skutočnej spolupráce medzi sektormi.

⁽¹⁾ „Práca s mladými ľuďmi: hodnota práce s mládežou v Európskej únii“ (Európska komisia, 2014, http://ec.europa.eu/youth/library/study/youth-work-report_en.pdf).

⁽²⁾ Riešenia v oblasti bývania, ktoré ponúka miestna samospráva a ktoré je možné prenajať si za nízke sumy.

27. Využívali záruku pre mladých ľudí ako nástroj na podporu štrukturálnej reformy v členských štátoch a výmenu osvedčených postupov medzi členskými štátmi, najmä pokiaľ ide o monitorovanie vykonávania v súvislosti s prechodom mladých ľudí zo vzdelávania do zamestnania.
28. Ustanovili výmenu najlepších postupov v rámci existujúcich štruktúr s cieľom analyzovať situáciu mladých ľudí a diskutovať o nej, a to pokiaľ ide o ich samostatnosť, ich účasť na občianskej spoločnosti a dobré životné podmienky, a vytvoriť potrebné zlepšenia na všetkých úrovniach.

VYZÝVA MLÁDEŽNÍCKE ORGANIZÁCIE A ZAJINTERESOVANÉ STRANY, ABY:

29. V čo najväčšej miere využívali možnosti, ktoré ponúka program Erasmus+, a presadzovali tento program s cieľom vybaviť mladých ľudí príslušnými zručnosťami a kompetenciami, ktoré podporujú ich samostatnosť a nabádajú ich na aktívnu účasť v spoločnosti.
30. Informovali mladých ľudí o ich prístupe k právam vo všeobecnosti a konkrétnejšie v kontexte ich činností a vytvorili konkrétne iniciatívy, ako napríklad informačné služby, s cieľom zvýšiť povedomie o otázkach súvisiacich s ich samostatnosťou a prístupom k právam.

VYZÝVA KOMISIU, ABY:

31. V rámci nástrojov obnoveného rámca analyzovala situáciu a prekážky, ktorým čelia mladí ľudia v prístupe ku svojim právam, na základe dobrovoľných príspevkov členských štátov a so zapojením aj odborníkov, tvorcov politík a zástupcov mládežníckych a iných organizácií občianskej spoločnosti. Táto analýza by sa okrem toho mala pravidelne revidovať s cieľom pomôcť tiež členským štátom vymieňať si skúsenosti a osvedčené postupy.
 32. Posilnila prierezový prístup k politike pre mládež a zabezpečila, aby Komisia pri vypracúvaní politík a programov v prípade potreby zohľadnila prístup mladých ľudí k právam.
 33. Zvýšila povedomie o otázkach súvisiacich s účasťou mladých ľudí vrátane samostatnosti a prístupu k právam, a to prostredníctvom Európskeho portálu pre mládež.
 34. Navrhla možné opatrenia zamerané na podporu účasti mladých ľudí na demokratickom živote v Európe. V tejto súvislosti by sa mala zohľadniť práca Rady Európy a „partnerstvo medzi Európskou komisiou a Radou Európy v oblasti mládeže“.
 35. Zohľadnila prácu týkajúcu sa sociálneho začlenenia – s dôrazom na osvetu, prístup k sociálnym právam a boja proti novým formám xenofóbie a diskriminácie – prebiehajúcu v dohodnutom rámci pre „partnerstvo medzi Európskou komisiou a Radou Európy v oblasti mládeže“.
-